

□ Czas czytania: 9 min.

Zgromadzenie Salezjańskie, założone w 1859 roku przez Świętego Jana Bosko, miało na swoim czele przełożonego generalnego, nazywanego już za czasów Księdza Bosko Przełożonym Generalnym. Postać Przełożonego Generalnego jest centralna w przywództwie zgromadzenia, pełniąc rolę przewodnika duchowego i centrum jedności nie tylko salezjanów, ale także całej Rodziny Salezjańskiej. Każdy Przełożony Generalny wniósł unikalny wkład w misję salezjańską, stawiając czoła wyzwaniom swoich czasów i promując edukację oraz życie duchowe młodzieży. Przedstawiamy krótkie podsumowanie Przełożonych Generalnych i wyzwań, z którymi musieli się zmierzyć.

Święty Jan Bosko (1859-1888)

Święty Jan Bosko, założyciel Zgromadzenia Salezjańskiego, uosabiał charakterystyczne cechy, które ukształtowały tożsamość i misję zakonu. Jego głęboka wiara i zaufanie w Opatrzność Bożą uczyniły go charyzmatycznym liderem, zdolnym do inspirowania i przewodzenia z wizją i determinacją. Jego nieustraszone poświęcenie edukacji młodzieży, zwłaszcza tej najbardziej potrzebującej, przejawiało się poprzez innowacyjny System Prewencyjny, oparty na rozumie, religii i miłości. Ksiądz Bosko promował rodzinną atmosferę w domach salezjańskich, sprzyjając szczerym i braterskim relacjom. Jego zdolności organizacyjne i duch przedsiębiorczości doprowadziły do powstania licznych dzieł edukacyjnych. Jego otwartość misyjna popchnęła Zgromadzenie poza granice Włoch, rozpowszechniając charyzmat salezjański na świecie. Jego pokora i prostota zbliżyły go do wszystkich, zyskując zaufanie i sympatię współpracowników i młodzieży.

Święty Jan Bosko napotkał wiele trudności. Musiał pokonać niezrozumienie i wrogość władz cywilnych i kościelnych, które często nie ufały jego metodzie edukacyjnej i szybkiemu wzrostowi. Stawił czoła poważnym trudnościom ekonomicznym w utrzymaniu dzieł salezjańskich, często licząc tylko na Opatrzność. Zarządzanie trudną młodzieżą i formowanie niezawodnych współpracowników było trudnym zadaniem. Ponadto jego zdrowie, nadszarpnięte intensywną pracą i ciągłymi zmartwieniami, było stałym ograniczeniem. Mimo wszystko stawiał czoła każdej próbie z niezachwianą wiarą, ojcowską miłością do młodzieży i nieustraszoną determinacją, realizując misję z nadzieją.

1. Błogosławiony Michał Rua (1888-1910)

Posługa Przełożonego Generalnego Błogosławionego Michała Rua charakteryzuje się

wiernością charyzmatowi Księdza Bosko, konsolidacją instytucjonalną i ekspansją misyjną. Został mianowany przez Księdza Bosko na następcę na polecenie papieża Leona XIII, podczas audiencji 24.10.1884. Po zatwierdzeniu przez Papieża, 24.09.1885, Ksiądz Bosko ogłosił swój wybór przed Kapitułą Wyższą.

Kilka cech jego przełożenia:

- działał jako „żywa reguła” systemu prewencyjnego, zachowując w całości ducha edukacyjnego Księdza Bosko poprzez formację, katechezę i kierownictwo duchowe; był kontynuatorem założyciela;
- kierował Zgromadzeniem w okresie wykładniczego wzrostu, zarządzając setkami domów i tysiącami zakonników, z wizytami pasterskimi na całym świecie pomimo problemów zdrowotnych;
- stawiał czoła oszczerstwom i kryzysom (takim jak skandal z 1907 roku), broniąc wizerunku salezjańskiego;
- promował Córkę Maryi Wspomożycielki i Współpracowników, wzmacniając trójdzielną strukturę, której pragnął Ksiądz Bosko;
- pod jego przewodnictwem salezjanie przeszli z 773 do 4000 członków, a domy z 64 do 341, rozszerzając się na 30 krajów.

2. Ksiądz Paweł Albera (1910-1921)

Posługa Przełożonego Generalnego Księdza Pawła Albera wyróżnia się wiernością charyzmatowi Księdza Bosko i globalną ekspansją misyjną. Wybrany na Kapitułę Generalną 11.

Kilka cech jego przełożenia:

- zachował w całości system prewencyjny, promując formację duchową młodych salezjanów i rozpowszechnianie Biuletynu Salezjańskiego jako narzędzia ewangelizacji;
- stawiał czoła wyzwaniom I Wojny Światowej, z salezjanami zmobilizowanymi (ponad 2000 powołanych do wojska, 80 z nich zginęło na wojnie) i domami przekształconymi w szpitale lub koszary, utrzymując spójność w Zgromadzeniu; konflikt ten spowodował zawieszenie planowanej Kapituły Generalnej i przerwał wiele działań edukacyjnych i duszpasterskich;
- stawiał czoła konsekwencjom tej wojny, która spowodowała wzrost ubóstwa i liczby sierot, wymagając nadzwyczajnego zaangażowania w przyjmowanie i wspieranie tej młodzieży w domach salezjańskich;
- otworzył nowe granice w Afryce, Azji i Ameryce, wysyłając 501 misjonarzy w dziewięciu ekspedycjach *ad gentes* i zakładając dzieła w Kongo, Chinach i Indiach.

3. Błogosławiony Filip Rinaldi (1922-1931)

Posługa Przełożonego Generalnego Błogosławionego Filipa Rinaldiego charakteryzuje się wiernością charyzmatowi Księdza Bosko, ekspansją misyjną i innowacją duchową. Wybrany na Kapitułę Generalnej 12.

Kilka cech jego przełożenia:

- zachował w całości system prewencyjny, promując formację wewnętrzną salezjanów;
- wysłał ponad 1800 salezjanów na cały świat, założył instytuty misyjne i czasopisma, otwierając nowe granice w Afryce, Azji i Ameryce;
- ustanowił stowarzyszenie Byłych Wychowanków i pierwszy salezjański instytut świecki (Wolontariuszki Księdza Bosko), dostosowując ducha Księdza Bosko do potrzeb początku XX wieku;
- ożywił życie wewnętrzne Zgromadzenia, nawołując do „nieograniczonego zaufania” w Maryję Wspomożycielkę, centralne dziedzictwo charyzmatu salezjańskiego;
- podkreślał znaczenie formacji duchowej i opieki nad emigrantami, promując dzieła opieki społecznej i stowarzyszenia wśród pracowników;
- podczas jego przełożenia liczba członków wzrosła z 4788 do 8836, a liczba domów z 404 do 644, co podkreśla jego zdolności organizacyjne i zapał misyjny.

4. Ksiądz Piotr Ricaldone (1932-1951)

Posługa Przełożonego Generalnego Księdza Piotra Ricaldone charakteryzuje się konsolidacją instytucjonalną, zaangażowaniem podczas II Wojny Światowej i współpracą z władzami cywilnymi. Wybrany na Kapitułę Generalnej 14.

Kilka cech jego przełożenia:

- wzmocnił domy salezjańskie i centra formacyjne, założył Papieski Uniwersytet Salezjański (1940) i zadbał o kanonizację Księdza Bosko (1934) i Matki Mazzarello (1951);
- stawiał czoła Hiszpańskiej Wojnie Domowej (1936-1939), która stanowiła jedną z głównych trudności, z prześladowaniami, które dotknęły dotkliwie dzieła salezjańskie w kraju;
- następnie stawiał czoła II Wojnie Światowej (1939-1945), która spowodowała dalsze cierpienia: wielu salezjanów zostało deportowanych lub pozbawionych wolności, a komunikacja między Domem Generalnym w Turynie a wspólnotami rozszanymi po świecie została przerwana; ponadto nadejście reżimów totalitarnych w Europie Wschodniej doprowadziło do likwidacji kilku dzieł salezjańskich;
- podczas wojny otworzył struktury salezjańskie dla przesiedleńców, Żydów i partyzantów, pośrednicząc w uwolnieniu więźniów i chroniąc tych, którzy byli w niebezpieczeństwie;

- promował duchowość salezjańską poprzez dzieła wydawnicze (np. *Corona patrum salesiana*) i inicjatywy na rzecz młodzieży marginalizowanej.

5. Ksiądz Renato Ziggiotti (1952-1965)

Posługa Przełożonego Generalnego Księdza Renato Ziggio (1952-1965) charakteryzuje się ekspansją globalną, wiernością charyzmatowi i zaangażowaniem soborowym. Wybrany na Kapitułę Generalną 17.

Kilka cech jego przełożenia:

- był pierwszym Przełożonym Generalnym, który nie znał osobiście Księdza Bosko i zrezygnował z urzędu przed śmiercią, wykazując się wielką pokorą;
- podczas jego mandatu salezianie przeszli z 16 900 do ponad 22 000 członków, z 73 inspektoriami i prawie 1400 domami na całym świecie;
- promował budowę Bazyliki Świętego Jana Bosko w Rzymie i sanktuarium na Colle dei Becchi (Colle don Bosco), a także przeniesienie Papieskiego Ateneum Salezjańskiego do stolicy;
- był pierwszym Przełożonym Generalnym, który aktywnie uczestniczył w pierwszych trzech sesjach Soboru Watykańskiego II, antycypując odnowę Zgromadzenia i zaangażowanie świeckich;
- dokonał bezprecedensowego czynu: odwiedził prawie wszystkie domy salezjańskie i Córki Maryi Wspomożycielki, rozmawiając z tysiącami współbraci, pomimo trudności logistycznych.

6. Ksiądz Luigi Ricceri (1965-1977)

Posługa Przełożonego Generalnego Księdza Luigi Ricceriego charakteryzuje się odnową posoborową, centralizacją organizacyjną i wiernością charyzmatowi salezjańskiemu. Wybrany na Kapitułę Generalną 19.

Kilka cech jego przełożenia:

- adaptacja posoborowa: kierował Zgromadzeniem we wdrażaniu wskazań Soboru Watykańskiego II, promując Kapitułę Generalną Specjalną (1966) w celu odnowienia Konstytucji i formacji permanentnej salezjanów;
- przeniósł Dyрекcję Generalną z Valdocco do Rzymu, oddzielając ją od „Domu Macierzystego”, aby lepiej zintegrować ją w kontekście kościelnym;
- rewizja Konstytucji i Regulaminów była zadaniem złożonym, mającym na celu zagwarantowanie dostosowania do nowych dyrektyw kościelnych bez utraty pierwotnej tożsamości;
- wzmocnił rolę Współpracowników i Byłych Wychowanków, wzmacniając współpracę między różnymi gałęziami Rodziny Salezjańskiej.

7. Ksiądz Egidio Viganò (1977-1995)

Posługa Przełożonego Generalnego Księdza Egidio Viganò charakteryzuje się wiernością charyzmatowi salezjańskiemu, zaangażowaniem soborowym i ekspansją misyjną globalną. Wybrany na Kapitułę Generalną 21.

Kilka cech jego przełożenia:

- jego udział jako eksperta w Soborze Watykańskim II wpłynął znacząco na jego działalność, promując aktualizację Konstytucji salezjańskich zgodnie z dyrektywami soborowymi i kierował Zgromadzeniem we wdrażaniu wskazań Soboru Watykańskiego II;
- aktywnie współpracował z papieżem Świętym Janem Pawłem II, stając się jego osobistym spowiednikiem, i uczestniczył w 6 synodach biskupów (1980-1994), wzmacniając więź między Zgromadzeniem a Kościołem powszechnym;
- głęboko związany z kulturą latynoamerykańską (gdzie spędził 32 lata), rozszerzył obecność salezjańską w Trzecim Świecie, z naciskiem na sprawiedliwość społeczną i dialog międzykulturowy;
- był pierwszym przełożonym generalnym wybranym na trzy kolejne kadencje (na dyspensie papieskiej);
- wzmocnił rolę Współpracowników i Byłych Wychowanków, promując współpracę między różnymi gałęziami Rodziny Salezjańskiej;
- wzmocnił nabożeństwo do Maryi Wspomożycielki, uznając Stowarzyszenie Czcieli Maryi Wspomożycielki za integralną część Rodziny Salezjańskiej;
- jego poświęcenie badaniom naukowym i dialogowi interdyscyplinarnemu doprowadziło do tego, że został uznany za „drugiego założyciela” Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego;
- pod jego przewodnictwem Zgromadzenie rozpoczęło „Projekt Afryka”, rozszerzając obecność salezjańską na kontynencie afrykańskim, co przyniosło wiele owoców.

8. Ksiądz Juan Edmundo Vecchi (1996-2002)

Posługa Przełożonego Generalnego Księdza Juana Edmundo Vecchi wyróżnia się wiernością charyzmatowi salezjańskiemu, zaangażowaniem w formację i otwartością na wyzwania post-Soboru. Wybrany na Kapitułę Generalną 24.

Kilka cech jego przełożenia:

- jest pierwszym Przełożonym Generalnym nie-Włochem: syn włoskich imigrantów w Argentynie, reprezentował zmianę pokoleniową i geograficzną w kierownictwie Zgromadzenia, otwierając się na perspektywę bardziej globalną;
- promował formację permanentną salezjanów, podkreślając znaczenie duchowości i przygotowania zawodowego, aby odpowiadać na potrzeby młodzieży;
- promował odnowioną uwagę na edukację młodzieży, podkreślając znaczenie

formacji integralnej i towarzyszenia osobistego;

- poprzez Listy Okólne nawoływał do przeżywania świętości w codzienności, łącząc ją ze służbą młodzieży i świadectwem Księdza Bosko;
- podczas swojej choroby kontynuował dawanie świadectwa wiary i poświęcenia, oferując głębokie refleksje na temat doświadczenia cierpienia i starości w życiu salezjańskim.

9. Don Pascual Chávez Villanueva (2002-2014)

Posługa Przełożonego Generalnego Księdza Pascuala Cháveza Villanueva wyróżnia się wiernością charyzmatowi salezjańskiemu, zaangażowaniem w formację oraz zaangażowaniem w wyzwania globalizacji i przemian kościelnych. Wybrany na Kapitułę Generalną 25.

Kilka cech jego przełożenia:

- promował odnowioną uwagę na wspólnotę salezjańską jako podmiot ewangelizujący, z priorytetem dla formacji duchowej i inkulturacji charyzmatu w kontekstach regionalnych;
- wznowił zaangażowanie na rzecz młodzieży najbardziej potrzebującej, dziedzicząc podejście Księdza Bosko, ze szczególnym uwzględnieniem oratoriów na peryferiach i obrzeżach społecznych;
- dbał o stałą formację salezjanów, rozwijając studia teologiczne i pedagogiczne związane z duchowością Księdza Bosko, przygotowując dwusetną rocznicę jego urodzin;
- kierował Kongregacją z podejściem organizacyjnym i dialogicznym, angażując różne regiony i promując współpracę między salezjańskimi ośrodkami studiów;
- promował większą współpracę ze świeckimi, zachęcając do współodpowiedzialności w misji salezjańskiej i stawiając czoła wewnętrznemu oporowi wobec zmian.

10. Don Ángel Fernández Artime (2014-2024)

Posługa Księdza Ángela Fernández Artime wyróżnia się wiernością charyzmatowi salezjańskiemu i papieżowi. Wybrany na Kapitułę Generalną 27.

Kilka cech jego przełożenia:

- kierował Kongregacją z podejściem inkluzywnym, odwiedzając 120 krajów i promując adaptację charyzmatu salezjańskiego do różnych realiów kulturowych, utrzymując silny związek z korzeniami Księdza Bosko;
- wzmocnił zaangażowanie na rzecz młodzieży najbardziej potrzebującej, z peryferii, dziedzicząc podejście Księdza Bosko;
- stawiał czoła wyzwaniom globalizacji i przemian kościelnych, promując współpracę

między ośrodkami studiów i odnawiając narzędzia zarządzania Kongregacją;

- promował większą współpracę ze świeckimi, zachęcając do współodpowiedzialności w misji edukacyjnej i duszpasterskiej;
- musiał zmierzyć się z pandemią COVID-19, która wymagała dostosowań w dziełach edukacyjnych i opiekuńczych, aby nadal służyć młodzieży i społecznościom w trudnej sytuacji;
- musiał zmierzyć się z zarządzaniem zasobami ludzkimi i materialnymi w okresie kryzysu powołaniowego i zmian demograficznych;
- przeniósł Dom Generalny z Pisana do dzieła założonego przez Księdza Bosko, Sacro Cuore w Rzymie;
- jego zaangażowanie osiągnęło punkt kulminacyjny w nominacji na Kardynała (2023) i Pro-Prefekta Dykasterii ds. Instytutów Życia Konsekwentnego (2025), co stanowiło uznanie jego wpływu w Kościele powszechnym.

Przełożeni Generalni Kongregacji Salezjańskiej odegrali fundamentalną rolę we wzroście i rozwoju kongregacji. Każdy z nich wniósł swój unikalny wkład, stawiając czoła wyzwaniom swoich czasów i utrzymując przy życiu charyzmat świętego Jana Bosko. Ich dziedzictwo nadal inspirowa przyszłe pokolenia salezjanów i młodzieży na całym świecie, zapewniając, że misja edukacyjna Księdza Bosko pozostaje aktualna i żywotna we współczesnym kontekście.

Poniżej przedstawiamy również statystyki dotyczące tych przełożeń.

<i>Przełożony Generalny</i>	<i>Urodzony</i>	<i>Początek kadencji Przełożonego Generalnego</i>	<i>Wybrany w wieku ... lat</i>	<i>Koniec kadencji Przełożonego Generalnego</i>	<i>Przełożony Generalny przez...</i>	<i>Żył przez... lat</i>
BOSCO Giovanni	16.08.1815	18.12.1859	44	31.01.1888 (†)	28 lat i 1 miesiąc	72
RUA Michele	09.06.1837	31.01.1888	50	06.04.1910 (†)	22 lata i 2 miesiące	72
ALBERA Paolo	06.06.1845	16.08.1910	65	29.10.1921 (†)	11 lat i 2 miesiące	76
RINALDI Filippo	28.05.1856	24.04.1922	65	05.12.1931 (†)	9 lat i 7 miesięcy	75

RICALDONE Pietro	27.07.1870	17.05.1932	61	25.11.1951 (†)	19 lat i 6 miesiący	81
ZIGGIOTTI Renato	09.10.1892	01.08.1952	59	27.04.1965 († 19.04.1983)	12 lat i 8 miesiący	90
RICCERI Luigi	08.05.1901	27.04.1965	63	15.12.1977 († 14.06.1989)	12 lat i 7 miesiący	88
VIGANO Egidio	29.06.1920	15.12.1977	57	23.06.1995 (†)	17 lat i 6 miesiący	74
VECCHI Juan Edmundo	23.06.1931	20.03.1996	64	23.01.2002 (†)	5 lat i 10 miesiący	70
VILLANUEVA Pasqual Chavez	20.12.1947	03.04.2002	54	25.03.2014	11 lat i 11 miesiący	76
ARTIME Angel Fernandez	21.08.1960	25.03.2014	53	31.07.2024	10 lat i 4 miesiące	64